

Porteføljestyret for humaniora og samfunnsvitenskap

Referat Møte 2/2019

Dato Fredag 20. september 2019, kl. 10:00 – 16:00

Sted Forskningsrådet, møterom Hassel 2

Tilstede: Camilla Serck-Hanssen (leder)
Hans Dam Christensen
Narve Fulsås
Kristian Berg Harpviken
Terje Lohndal
Geir Mork
Eva-Maria Svensson
Tina Søreide
Mari Teigen
Jarle Trondal

Forfall: Jill Walker Rettberg

Tilstede fra Forskningsrådet: Johannes Waage Løvhaug
Christian Lund
Solbjørg Rauset
Siri Tønseth (sak 12-17/19)
Ulla Marie Hegnar (sak 15/19)
Bjørn Tore Kjellemo (sak 15/19)
Jon Øygarden Flæten (sak 18/19)
Jesper W. Simonsen (sak 19/19)
Tor Lunde Larsen (sak 20/19)

Sak PSHUMSAM 12/19

Godkjenning av sakslisten

Sakslisten ble godkjent, men rekkefølgen på sakene 18/19 og 19/19 ble byttet om.

Sak PSHUMSAM 13/19

Godkjenning av referat fra styremøte 1/19, 24.5.19

Administrasjonen hadde ikke mottatt noen merknader til referatet innen fristen 21.7.2019.

Saksdokument:

- Referatutkast PSHUMSAM 1-19 - 240519

Vedtak:

Sakslisten godkjennes.

Sak PSHUMSAM 14/19

Spørsmål om habilitet

Saksdokument:

- Saksframlegg

Porteføljestyret ble bedt om å vurdere styremedlemmenes habilitet for alle saker på saklista.

Siri Tønseth orienterte om at porteføljestyret i sak 17/19 kun fatte vedtak av prinsipiell karakter, ikke basert på vurdering av enkeltsøknader. Porteføljestyret hadde foreløpig ikke fått tilgang til informasjon om de innsendte søknadene, og et prisippvedtak om prosedyre ville ikke utløse inhabilitet i forhold til enkeltsøknader.

Vedtak: *Alle medlemmene av porteføljestyret er habile for å behandle alle saker på saklisten.*

Sak PSHUMSAM 15/19

Orienteringer

- a. Orientering om habilitet og tillit
Ulla Marie Hegnar, Juridisk avdeling i Forskningsrådet, orienterte om Forskningsrådets habilitetsbestemmelser. Porteføljestyret vurderer og gjør vedtak om medlemmenes habilitet. Administrasjonen bistår med råd.
- b. Orientering om planer for evaluering av rettsvitenskap (pilot)
Johannes Waage Løvhaug orienterte. Porteføljestyret stilte spørsmål om bl.a. evalueringsopplegget, metode, kriterier og avgrensning. Administrasjonen vil komme tilbake til porteføljestyret med vedtakssak om oppstart av evaluering med protokoll for evalueringen inkludert nasjonale og obligatoriske evalueringskriterier og -indikatorer.
- c. Orientering om rapport fra oppfølgingsutvalget for HUMEVAL
Johannes Wagge Løvhaug orienterte om hovedpunkter og anbefalingene i rapporten. Den er utarbeidet av et uavhengig utvalg, og gir råd til flere hold.
- d. Orientering om et nytt "fellesløft" for tverrfaglig forskning
Johannes Waage Løvhaug orienterte. Forskningsrådet er i dialog med universitetene og KD om utforming og videre prosess, og vil komme tilbake til porteføljestyret med en oppfølgende orientering.
- e. Orientering om revidering av Forskningsrådets strategi
Johannes Waage Løvhaug orienterte om arbeidet med revidering av Forskningsrådets strategi som nå er i gang. Det ønskes tilbakemelding fra porteføljestyrene, og administrasjonen vil utarbeide et diskusjonsgrunnlag som legges fram for porteføljestyret i november.

Saksdokumenter:

- Vedlegg til pkt a., b., c. og d.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning.*

Sak PSHUMSAM 16/19

Årets søknadsbehandling

Siri Tønseth orienterte om status for søknadsbehandlingen og forberedelser til bevilgningsmøtet i porteføljestyret 19.-20.11.2019.

Utlysningene av midler til Forskerprosjekt, Unge forskertalenter og Mobilitetsstipend hadde søknadsfrist 10. april 2019. FRIPRO og flere programmer hadde separate utlysninger (totalt 25), men felles søknadsbehandling og felles internasjonale ekspertpaneler for vurdering av søknadenes kvalitet.

Forskningsrådet mottok 2944 søknader om Forskerprosjekt til april-fristen. 1464 søknader er til behandling i FRIPRO, hvorav 429 søknader til FRIHUMSAM, fordelt på de tre søknadstypene (280 Forskerprosjekter, 120 Unge forskertalenter og 29 Mobilitetsstipend). Alle søknadene ble sendt inn til en panelgruppe (valgt av søker) og blir vurdert av paneler etter tre kriterier: Excellence, Impact og Implementation, samt en samlet vurdering. Det er 200 mill. kroner til fordeling, og søkt beløp utgjør over 4 mrd. kroner.

I novembermøtet skal porteføljestyret fatte endelig vedtak om bevilgning eller avslag for alle søknader til FRIPRO, FRIHUMSAM-delen. Det ble orientert om prosedyre for søknadsbehandlingen, med forslag om *en bloc*-avslag (se sak 17/19) og alternative innstillingspakker for grupper av søknader, utarbeidet av administrasjonen. Det legges opp til at porteføljestyrene skal ta stilling til profil på tildelingene, ikke enkeltsøknader. I sine vedtak på novembermøtet skal porteføljestyrene legge til grunn ekspertpanelenes vurderinger, føringene i utlysningen, administrasjonens innstilling med begrunnelse, samt tilgjengelig budsjettamme.

Porteføljestyret kommenterte prosedyren med innstillingspakker. Momenter som ble nevnt var å sikre likebehandling, ikke at tilfeldige søknader løftes opp, samtidig som det er viktig at panelenes bruk av karakterskalaen blir kalibrert. Det ble kommentert at innstillingsforslag kan bidra til å synliggjøre de strategiske avveiningene som styret må gjøre. Samtidig er dette innstillinger som porteføljestyret kan endre. Det ble understreket at alle søknader vil bli tilgjengelige for porteføljestyret. Vurderinger og øvrig materiale vil bli gjort tilgjengelig i slutten av oktober. Administrasjonen vil da be porteføljestyrets medlemmer om å melde inn habilitet. Tidsplan for arbeidet fram mot porteføljestyremøtet 19.-20.11.19 vil bli sendt til styret etter dette møtet.

Saksdokument:

- Saksframlegg

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning.

Sak PSHUMSAM 17/19

Forslag om *en bloc*-avslag for FRIPRO-søknader i 2019

Porteføljestyret skal i møte 19.-20. november 2019 behandle søknader som kom inn til FRIPRO, FRIHUMSAM-delen, til fristen 10. april 2019. Det er praksis i Forskningsrådet at styrer som har bevilgningsfullmakt, vedtar karaktergrenser for søknader som er aktuelle for bevilgning. I Forskningsrådets retningslinjer heter det at styret på forhånd (før søknads-

behandlingen) bør fatte vedtak om på hvilket karakternivå grensen skal settes for søknader som kan innstilles til støtte.

Administrasjonen la fram følgende forslag til søknadsbehandlingsprosedyre:

1. Alle FRIPRO-søknader, FRIHUMSAM-delen, som får samlet karakter 5 eller lavere av ekspertpanelene, avslås en bloc i styremøtet 19.-20. november 2019.

2. Alle FRIPRO-søknader, FRIHUMSAM-delen, som har samlet karakter 6 eller 7, men har fått karakter 5 eller lavere på vurderingskriteriet "Excellence" av ekspertpanelene, avslås en bloc i styremøtet 19.-20. november 2019.

Porteføljestyret diskuterte de to forslagene til prosedyre. Porteføljestyret støttet forslag 1, som innebærer en prosedyre med *en bloc*-avslag for søknader med samlet karakter 5 eller lavere, siden høy kvalitet vil være en forutsetning for bevilgning. Porteføljestyret ønsket ikke å vedta forslag 2.

Saksdokument:

- Saksframlegg

Vedtak:

Alle søknader til FRIPRO, FRIHUMSAM-delen, med samlet karakter 5 eller lavere, avslås en bloc i styremøtet 19.-20.11.2019.

Sak PSHUMSAM 18/19

Evalueringen av de samfunnsvitenskapelige fagene – oppfølgingstiltak

Evalueringsrapportene for de samfunnsvitenskapelige fagene (SAMEVAL) ble ferdigstilt i 2018. I mars 2019 ble det oppnevnt en referansegruppe med deltakere fra UH-sektoren og instituttsektoren, som har foreslått tiltak med utgangspunkt i evalueringens funn og anbefalinger.

Administrasjonen orienterte om referansegruppens forslag til oppfølgingstiltak. Rundt 41 mill. kroner står til rådighet, forslagsvis til tiltak rettet mot forskerutdanning, enkeltforskere og forskergrupper.

Porteføljestyret diskuterte de foreslåtte tiltakene, blant annet premisser for fordeling, hvilken strategi som bør legges til grunn for prioritering mellom tiltak og hva som vil fremme kvalitet og nyskapende fagutvikling. Momenter fra diskusjonen: Legge vekt på excellence, styrke gode fagmiljøer, forskernettverk, tverrinstitusjonelt samarbeid som inkluderer forskerutdanning. Porteføljestyret ønsket at administrasjonen kombinerer støtten til grupper og forskerutdanning i ett samlet tiltak, hvor støtte til sterke grupper/miljøer også bidrar til å styrke forskerutdanningen. Porteføljestyret ønsket ikke å gå videre med støtte til enkeltforskere.

Administrasjonen vil forberede en vedtakssak til porteføljestyrets møte i november 2019 med budsjett for konkrete oppfølgingstiltak, og med kriterier for utlysning og tildeling.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/to vedlegg

Vedtak: *Porteføljestyret gir sin tilslutning til at administrasjonen forbereder en vedtakssak til styrets møte i november 2019 om oppfølgingen av evalueringen. Administrasjonen tar med seg styrets kommentarer og innspill i det videre arbeidet med saken.*

Sak PSHUMSAM 19/19

Porteføljeanalyse og porteføljeplan

Administrasjonen ved Christian Lund orienterte om at det skal utarbeides en samling med styrende dokumenter for porteføljestyrets arbeid. Basert på en porteføljeanalyse skal porteføljestyret utarbeide en porteføljeplan som skal vedtas av Forskningsrådets styre, samt treårige handlingsplaner som oppdateres årlig. Porteføljeplanen skal inneholde definisjon av porteføljen, overordnede mål og prioriteringer, investeringsmål, forventede resultater, virkninger og samfunnseffekter, og koordinert innsats med andre porteføljer og internasjonalt.

En foreløpig porteføljeanalyse ble presentert i møtet, og styret diskuterte og ga innspill til arbeidet med å utvikle en porteføljeplan. Momenter fra diskusjonen:

- Ønskelig med oversikt som viser fordeling til fagområder over tid.
- Effekt av tildelinger. Hva kommer ut av pengene som går til FRIPRO? Kan man f.eks. se sammenheng mellom tildelinger til Unge forskertalenter og ERC Starting Grants?
- Fordeling grunnleggende forskning og anvendt forskning, og institusjonell fordeling. Hvor går midlene?
- Viktig med god og relevant metodikk/analyse.
- Mål-middel analyse, innsatseffekt
- Viktig med statistikk som følger innsatsen i humaniora framover, jf. opptrappingsplanen.
- Supplere statistikk med kvalitative resonnementer.
- Hva gir økt kvalitet? Hvordan måle investeringenes uttelling på kvalitet?
- Impact – hva betyr det for fagene? Impact på forskningen, forskningssystemet eller på samfunnet?

Administrasjonen arbeider videre med porteføljeanalyse og -plan, basert på innspill fra porteføljestyret. Et utvidet statistikkgrunnlag for porteføljeanalysen og forslag til mål i porteføljeplanen legges fram for diskusjon på porteføljestyrets møte i november. Utkast til porteføljeplan legges fram for diskusjon på møtet i mars 2020, og ferdigstilles i april/mai. I juni 2020 skal Forskningsrådets styre vedta porteføljeplanene.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/tre vedlegg

Vedtak: *Administrasjonen tar med seg styrets kommentarer og innspill i det videre arbeidet med porteføljeanalysen og porteføljeplanen.*

Sak PSHUMSAM 20/19

Opptrappingsplanen for humaniora – oppfølging

Humaniorameldingen utfordret Forskningsrådet til å legge til rette for mer humaniora i programplaner, utlysninger og bevilgninger, samt mobilisere

humanistiske fagmiljøer til innsats i utfordringsdrevet forskning. Med bakgrunn i dette utarbeidet Forskningsrådet en opptrappingsplan for bevilgninger til humaniora, vedtatt av Hovedstyret i juni 2018. Opptrappingsplanen innebærer at humanioras andel av Forskningsrådets samlede bevilgninger skal trappes opp fra dagens nivå på tre prosent til fem prosent i 2022. I kroner vil økningen utgjøre 176 mill. kr, fra 282 til 459 mill. (2017-tall). Opptrappingen skal skje innenfor den utfordringsdrevne forskningen, og ikke i de åpne arenaene.

Tor Lunde Larsen orienterte om opptrappingsplanen, status per nå og monitorering av utviklingen. Økningen til humaniora fra 2017 til 2018 var bare marginalt høyere enn den samlede økningen i Forskningsrådets bevilgninger i samme periode, og skyldtes i hovedsak oppfølgingstiltak etter HUMEVAL og oppstart av to nye SFF-er innenfor humaniora. En gjennomgang av årets utlysninger viste at forholdsvis mange programmer direkte eller indirekte har åpnet for eller etterspurt humaniora. Humanioramiljøene har også vært godt informert om opptrappingsplanen, og det synes som om institusjonene har lagt arbeid i å mobilisere til å sende inn søknader.

Styret diskuterte hvordan planen kan følges opp. Momenter som ble nevnt var blant annet at administrasjonen må ha oppmerksomhet rundt søknadsbehandlingen og i hvilken grad humanister er involvert. Også administrasjonens vurderinger av søknadenes relevans vil være sentralt, det er for eksempel viktig at det ikke blir for snevre tolkninger av relevans. Et annet område å være oppmerksom på er i utformingen av porteføljeplaner og utlysningstekster, som må åpne for ulike perspektiver.

Saksdokumenter:

- Saksframlegg m/ett vedlegg

Vedtak: *Administrasjonen tar med seg styrets kommentarer og innspill i det videre arbeidet med opptrappingsplanen for humaniora.*

Sak PSHUMSAM 21/19

Møteplan høst 2019/vår 2020

Avtalte møtedatoer:

- 19. og 20. november 2019
- 11. mars 2020, derav ½ dag fellesmøte for fagporteføljestyrene

Styret ble bedt om å fastsette dato for et møte i slutten av april/begynnelsen av mai 2020, jf. tidsplan for porteføljeplanen sak 19/19.

Vedtak: *Porteføljestyret fastsatte følgende møtedato: 4. mai 2020.*

Sak PSHUMSAM 22/19

Eventuelt

Det var ingen saker under dette punktet.

Sak PSHUMSAM 23/19

Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtaksprotokollen ble gjennomgått.

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*